

AVUKATIN OHAL REHBERİ

Av. Turgay ŞAHİN
Afyonkarahisar Baro Başkanı

667 S. KHK

GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

(OHAL Süresince)

1. Gözaltı süresi 30 Güne çıkarılmıştır

2. Bütün şüpheli, mağdur ve tanık ifadeleri adli kolluk görevlileri tarafından da alınabilecektir

3. Yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda, ifade alma ve sorgu sırasında veya duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir.(Bu konuda 676 S. KHK ile yeni düzenleme getirilmiştir)

4. **Tutuklu olanların** avukatları ile görüşmelerinde, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi, terör örgütü veya diğer suçörgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve tâlimat verilmesi veya yorumlarıyla gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin varlığı halinde:

A. Cumhuriyet savcısının kararıyla, **tutuklu ve avukatın görüşmeleri teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir**, (Bu konuda 676 S. KHK ile yeni düzenleme getirilmiştir)

B. Tutuklu ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli hazır bulundurulabilir. (Bu konuda 676 S. KHK ile yeni düzenleme getirilmiştir)

C. Tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tutukları kayıtlara elkonulabilir veya görüşmelerin gün ve saatleri sınırlandırılabilir(Bu konuda 676 S. KHK ile yeni düzenleme getirilmiştir)

D. Tutuklunun yaptığı görüşmenin, belirtilen amaçla yapıldığının anlaşılması hâlinde, tutuklunun avukatlarıyla görüşmesi sulh ceza hâkimliğince yasaklanabilir. **Yasaklama kararı, tutuklu ile yeni bir avukat görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir.**

E. Ayrıca Baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesi Cumhuriyet savcısı tarafından istenebilir. (burada gerekçe KHK'de yer almamaktadır. Muhtemelen güvenlik gerekçesi ile böyle bir talepte bulunulabilecektir.

Yukarıdaki düzenlemelerde tedbir ve sınırlandırma sebepleri sayılmış, otomatik bir tedbir öngörülmemiş ve Cumhuriyet Savcısının kararı ile uygulanacağı düzenlenmiştir

5. Yürütülen soruşturmalarda, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 149 uncu maddesine göre seçilen veya aynı Kanunun 150 nci maddesine göre görevlendirilen müdafî, hakkında **bu maddede sayılan suçlar nedeniyle soruşturma ya da kovuşturma bulunması halinde müdafilik görevini üstlenmekten yasaklanabilir.**

Buradaki yasaklama o olaya, şüpheliye veya dosyaya ilişkin olmak üzere sınırlıdır. “**müdafilik görevini üstlenmekten**” ifadesinden bu sınırlı yasaklama açıkça anlaşılmaktadır.

(676 S KHK ile getirilen avukat hakkındaki yasaklama da **soruşturma veya kovuşturma konusu suçla sınırlı olmak üzere, bir yıl süre** ile verilebilmektedir)

6. İddianame okunmak yerine özeti okunabilecektir

7. Tutukluluğun incelenmesi, tutukluluğa itiraz ve tahliye talepleri **dosya üzerinden** karara bağlanabilir.

667 S KHK İLGİLİ HÜKÜMLERİ

Soruşturma ve kovuşturma işlemleri

MADDE 6 – (1) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar bakımından, olağanüstü halin devamı süresince;

a) Gözaltı süresi, şüphelinin yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren otuz günü geçemez.

b) Yakalanan asker kişiler adli kolluk görevlilerine teslim edilir.

c) Yürütülen soruşturmalar kapsamında görev ve unvan ayırımı yapılmaksızın kamu görevlileri de dâhil olmak üzere bütün şüpheli, mağdur ve tanık ifadeleri adli kolluk görevlileri tarafından da alınabilir.

ç) Asker kişiler hakkında verilen tutuklama kararları, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 111 inci maddesinde belirtilen ceza infaz kurumlarında yerine getirilir.

d) Tutuklu olanların avukatları ile görüşmelerinde, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve tâlimat verilmesi veya yorumlarıyla gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısının kararıyla, görüşmeler teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir, tutuklu ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli hazır bulundurulabilir, tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tuttukları kayıtlara elkonulabilir veya görüşmelerin gün ve saatleri sınırlandırılabilir. Tutuklunun yaptığı görüşmenin, belirtilen amaçla yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce, taraflar bu hususta uyarılır. Tutuklu hakkında, tutanak tutulması hâlinde, Cumhuriyet savcısının istemiyle tutuklunun avukatlarıyla görüşmesi sulh ceza hâkimliğince yasaklanabilir. Yasaklama kararı, tutuklu ile yeni bir avukat görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir. **Baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesi Cumhuriyet savcısı tarafından istenebilir.**

Görevlendirilen avukata, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun 13 üncü maddesine göre ücret ödenir.

e) Tutuklu olanlar, belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar kan ve birinci derece kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından ziyaret edilebilir. Adalet Bakanlığı ile Cumhuriyet başsavcılığının yetkileri saklıdır. Tutuklular telefonla haberleşme hakkından ancak onbeş günde bir ve bu bentte sayılan kişilerle sınırlı olarak on dakikayı geçmemek üzere faydalanabilirler.

f) Tutuklu olanların bulunduğu ceza infaz kurumlarında görev yapan kamu görevlileri tarafından düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlinin açık kimliği yerine sadece sicil numarası yazılır. Kurum görevlilerinin ifadesine başvurulması gerektiği hallerde çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı görevlinin işyeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında işyeri adresi gösterilir.

g) Yürütülen soruşturmalarda, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 149 uncu maddesine göre seçilen veya aynı Kanunun 150 nci maddesine göre görevlendirilen müdafî, hakkında bu maddede sayılan suçlar nedeniyle soruşturma ya da kovuşturma bulunması halinde müdafîlik görevini üstlenmekten yasaklanabilir. Cumhuriyet savcısının yasaklamaya ilişkin talebi hakkında, sulh ceza hâkimliği tarafından gecikmeksizin karar verilir. Yasaklama kararı, şüpheliye ve yeni bir müdafî görevlendirilmesi için ilgili baro başkanlığına derhal bildirilir.

ğ) Yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda, ifade alma ve sorgu sırasında veya duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir.

h) Ceza mahkemelerinde duruşmanın başlamasından önce iddianame veya iddianame yerine geçen belge okunur ya da özetlenerek anlatılır.

ı) Tutukluluğun incelenmesi, tutukluluğa itiraz ve tahliye talepleri dosya üzerinden karara bağlanabilir.

i) Hâkim veya mahkemenin uygun gördüğü durumlarda, aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle şüpheli veya sanığın sorgusu yapılabilir veya duruşmalara katılmasına karar verilebilir.

Sorumluluk

MADDE 9 – (1) Bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamında karar alan ve görevleri yerine getiren kişilerin bu görevleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.

667 S. KHK ile ilgili TBB BİLGİ NOTU

1. 667 sayılı KHK’da soruşturma ve kovuşturma işlemlerine ilişkin hususlar 6. maddede düzenlenmiştir.

2. Aşağıda açıklanan düzenlemeler, olağanüstü halin devamı süresince geçerlidir.

3. Bu düzenlemelerin uygulanacağı suçlar şunlardır:

- a. TCK, İkinci Kitap, 4. Kısım, 4-5-6-7. bölümlerinde tanımlanan suçlar (TCK madde 302 ila madde 339)
- b. Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar,
  - i. TMK madde 3'te TCK'ya gönderme yapılarak sayılan terör suçları
  - ii. TMK madde 4'te TCK'ya ve diğer kanunlara atıf yapılarak sayılan suçların TMK madde 1'de tanımlanan terör amacıyla işlenmiş olanları
- c. Toplu işlenen suçlar:
  - i. CMK madde 2/1-k (aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçlar)

4. Gözaltı süresi şüphelinin yakalanması anından itibaren 30 günü geçemez. Bu süreye, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre dâhil değildir. (KHK madde 6/1-a)

5. Yakalanan asker kişiler, adli kolluk görevlilerine teslim edilir. (KHK madde 6/1-b)

6. Kanunlarda aksine düzenlemeler bulunsa da, yürütülen soruşturmalar kapsamında görev ve unvan ayrımı yapılmaksızın bütün şüpheli, mağdur ve tanık ifadeleri (kamu görevlileri de dahil olmak üzere) adli kolluk görevlileri tarafından da alınabilir. (KHK madde 6/1-c)

7. Asker kişiler hakkında verilen tutuklama kararları 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 111. maddesinde belirtilen ceza infaz kurumlarında yerine getirilir. İnfaz kurumunun tipinin belirlenmesinde anılan maddenin gönderme yaptığı, yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarını düzenleyen 9. maddenin uygulanacağı anlaşılmaktadır. (KHK madde 6/1-ç)

8. Tutuklu şüphelilerin avukatlarıyla görüşmelerinde tedbir uygulanması, sınırlama getirilmesi (KHK madde 6/1-d)

a. Tedbir/sınırlandırma sebepleri;

- i. Toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi ihtimalinin bulunması
- ii. Terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve talimat verilmesi veya yorumlarıyla gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin bulunması

b. Tedbir ve sınırlandırmalar

- i. Görüşmenin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilmesi
- ii. Görüşmeyi izlemek amacıyla görevlinin hazır bulunabilmesi
- iii. Tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belge veya belge örneklerine, dosyalara ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tutukları kayıtlara el konulabilmesi

iv. Görüşmelerin gün ve saatlerinin sınırlandırılabilmesi

c. Bu tedbir ve sınırlandırmalara karar vermeye, Cumhuriyet savcısı yetkilidir.

d. Tutuklunun avukatıyla yaptığı görüşmenin yukarıda belirtilen amaçlarla gerçekleştirildiğinin anlaşılması halinde bir tutanak tutularak görüşmeye son verilir. Görüşme başlamadan önce tutuklu ve avukatı bu hususta uyarılır.

e. Tutuklu hakkında böyle bir tutanak tutulması halinde Cumhuriyet savcısının istemi ve sulh ceza hakiminin kararıyla tutuklunun avukatlarıyla görüşmesi yasaklanabilir. Bu durumda ilgili baro başkanlığınca tutuklu için yeni bir avukat görevlendirilir. Baro tarafından bildirilen avukatın -yukarıdaki gerekçelerle(1)- değiştirilmesi Cumhuriyet savcısı tarafından istenebilir.

(1) Buradaki gerekçenin farklı olduğu, avukatla ilgili bir güvenlik sakıncası nedeni ile bu değişikliğin istenilmesine dair hükmün getirildiğini düşünüyorum (Av. T. ŞAHİN)

9. Tutuklunun tutuk evinde görüşebileceği diğer kişiler ve uygulanacak sınırlamalar (KHK madde 6/1-e)

a. Tutuklu olanlar sadece eşi, ikinci dereceye kadar kan ve birinci derece kayın hısımları ile vasileri veya kayyımları tarafından ziyaret edilebilir. Adalet Bakanlığı ile Cumhuriyet Başsavcılığı, burada sayılanların dışındakilere her seferinde ayrıca başvurulmak kaydıyla özel izin verebilir. Tutuklular telefonla görüşme hakkından on beş günde bir yararlanabilir. Sadece bu hükümde sayılan kişilerle ve on dakikayı geçmemek üzere konuşabilir.

10. Müdafinin görevden yasaklanması: (KHK madde 6/1-g)

a. Şüpheli tarafından seçilen veya baro tarafından görevlendirilen müdafinin 667 sayılı KHK'nın 6. maddesinde sayılan suçlar nedeniyle soruşturuluyor veya kovuşturuluyor olması halinde, müdafilik görevini üstlenmekten yasaklanması mümkündür. Bu konuda, Cumhuriyet savcısının talebi üzerine sulh ceza hakimi karar vermeye yetkilidir. Yasaklama kararı şüpheliye ve yeni bir müdafii görevlendirilmesi için ilgili baroya bildirilir.

11. Yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda ifade alma ve sorgu sırasında ve duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir. Kuşkusuz buradaki sınırlama her bir şüpheli ve sanık açısından geçerlidir. Yani bir şüpheli veya sanığın en fazla üç avukat tarafından savunulmasından söz edilmektedir. (KHK madde 6/1-ğ)

12. Duruşmada iddianamenin (veya iddianame yerine geçen belgenin) özetlenerek anlatılması mümkündür. (KHK madde 6/1-h)

13. Tutukluluğun incelenmesi, tutukluluğa itiraz ve tahliye talepleri dosya üzerinden karara bağlanabilir. Bu durumda CMK'nın 108. maddesinde bulunan tutukluluğun incelenmesinde şüpheli veya müdafinin dinlenilmesi zorunluluğuna ilişkin hükmün uygulanmaması söz konusu olabilecektir. (KHK madde 6/1-ı)

14. Hâkim veya mahkemenin uygun gördüğü durumlarda, şüpheli veya sanığın sorgusu görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin (SEGBİS) kullanılması suretiyle yapılabilir veya duruşmalara bu şekilde katılmasına karar verilebilir. (KHK madde 6/1-i)

15. Öte yandan, 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu da temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulmasına ilişkin önemli düzenlemeler içermektedir.

a. Yaygın şiddet hareketleri sebebiyle olağanüstü hal ilan edilmesi durumunda, anılan kanunun 9. maddesinde sayılan tedbirlerle 11. maddesindeki tedbirlerin uygulanması mümkündür.

b. Bu konuda yetki valiliklerdedir.

c. Söz konusu tedbirlerden arama ve el koymaya ilişkin olanı şöyledir: *“Kişilerin; üstünü, araçlarını, eşyalarını aratmak ve bulunacak suç eşyası ve delil niteliğinde olanlarına el koymak”* (Madde 11/1-c)

Görüldüğü üzere arama ve el koyma için Olağanüstü Hal Kanunu yargı kararı aramamakta, valiyi görevli ve yetkili kılmaktadır. Ancak bu görev ve yetki; genel güvenliği, asayiş ve kamu düzenini korumak ve şiddet olaylarının yaygınlaşmasını önlemek amacıyla kullanılabilir. (Madde. 11/1)

16. Gerek 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu, gerek 667 sayılı KHK’da temel hak ve hürriyetleri ilgilendiren düzenlemelerin Anayasa’da ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde temel hak ve hürriyetlere ilişkin yazılı olan güvenceleri askıya aldığı ortadadır.

a. Ancak Anayasa madde 15 bu askıya almaya şu hükmüyle izin vermektedir:

“Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

(Değişik: 7/5/2004-5170/2 md.) Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.”

b. Görüldüğü üzere temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının kısmen veya tamamen durdurulması, bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınması durumunda dahi;

- i. Milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilemez.
- ii. Durumun gerektirdiği ölçü aşılamaz.
- iii. iii. Kişinin yaşama hakkına dokunulamaz.

- iv. Kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz. (Yani işkence ve kötü muamele yapılamaz)
- v. Kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, bunlardan dolayı suçlanamaz.
- vi. vi. Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez.
- vii. Suçluluğu mahkeme kararıyla saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

17. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi de savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlikenin ortaya çıkması halinde Sözleşmeye aykırı tedbirler alınmasına izin vermektedir. Söz konusu tedbirlerin uygulanmasına getirilen sınırlamaları da içeren 15. madde aynen şöyledir:

“1. Savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde her Yüksek Sözleşmeci Taraf, durumun kesinlikle gerektirdiği ölçüde ve uluslararası hukuktan doğan başka yükümlülüklerle ters düşmemek koşuluyla, bu Sözleşme’de öngörülen yükümlülüklerle aykırı tedbirler alabilir.

2. Yukarıdaki hüküm, meşru savaş fiilleri sonucunda meydana gelen ölüm hali dışında 2. maddeye, 3. ve 4. maddeler (fıkra 1) ile 7. maddeye aykırı tedbirlere cevaz vermez.

3. Aykırı tedbirler alma hakkını kullanan her Yüksek Sözleşmeci Taraf, alınan tedbirler ve bunları gerektiren nedenler hakkında Avrupa Konseyi Genel Sekreteri’ne tam bilgi verir. Bu Yüksek Sözleşmeci Taraf, sözü geçen tedbirlerin yürürlükten kalktığı ve Sözleşme hükümlerinin tekrar tamamen geçerli olduğu tarihi de Avrupa Konseyi Genel Sekreteri’ne bildirir.”

Unutulmamalıdır ki OHAL kapsamında yapılan düzenlemeler ancak OHAL yürürlükte bulunduğu dönem süresince geçerli olan düzenlemelerdir. Dolayısıyla OHAL yürürlükten kalktığında OHAL için yapılan ayrıksı düzenlemeler de yürürlükten kalkacak ve işlemler ilgili kanunlar uyarınca yürütülmeye devam edilecektir. Yerine ayrıksı düzenleme getirilen kanunların yürürlükten kalkması veya değişmesi söz konusu değildir. Ancak yerine yeni düzenlemeler getirilen hükümlerin, olağanüstü hal süresince askıya alındığından söz edilebilir.

Soruşturma ve kovuşturmalarda adil yargılanma hakkını kısıtlayan her düzenleme mutlaka geçici ve gerçekten zorunlu ise bu zorunlulukla orantılı şekilde uygulanmalıdır. Savunma hakkını kısıtlayarak yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar hem gerçeğin gerçek olmayandan, suçlunun suçsuzdan ayrılmasını imkânsızlaştıracak hem de kısa vadede süreci hızlandırıyor gibi düşünülse de terör örgütüyle mücadeleye zarar verecektir.

Meslektaşlarımızın bilgisine saygıyla sunulur.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

668 S KHK

GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

1. Tutukluluk kararına itiraz edilen sulh ceza hakimliği veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok on gün içinde, itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir.
2. Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan bir kişi bulundurulur.
3. Tahliye talepleri en geç otuzar günlük sürelerle tutukluluğun incelenmesi ile birlikte **dosya üzerinden** karara bağlanır.
4. **Avukat bürolarındaki aramalarda savcının bulunma zorunluluğu kaldırılmıştır, baro başkanı veya temsilcisi ile bulunmaya devam edecektir. Ancak avukatın müvekkilleri ile ilgili dosya vb evraka el konulmasındaki sınırlamalar kaldırılmıştır!**
5. **Bilgisayar ve kütüklerinin kopyalanması uzun sürecekse el konulabilmesi mümkün hale gelmiştir** (Eskiden sadece şifrelenmiş ise el konulabiliyordu)
6. **Mahkeme kararı olmaksızın, müdafinin dosya inceleme ve örnek alma hakkının C.Savcısının kararı ile kısıtlanması hükmü getirilmiştir.**
7. **Gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının kararıyla beş gün süreyle kısıtlanabilecektir! Ancak bu zaman zarfında ifade alınmayacaktır.(Bu konuda 676 S. KHK ile yeni düzenleme getirilmiştir)**

668 S KHK İLGİLİ MADDELERİ

Soruşturma ve kovuşturma işlemleri

MADDE 3- (1) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar bakımından, olağanüstü halin devamı süresince;

a) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da yakalama emri düzenlenebilir. Hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen yakalama emri üzerine yakalanan şüpheli hakkında verilen gözaltı süresi otuz günü geçemez.

b) Hakkında yürütülen soruşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurtiçinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle Cumhuriyet savcılığı tarafından kendisine ulaşılamayan şüpheliye de kaçak denir. Bu kişiler hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 247 nci ve 248 inci maddelerinin ikinci fıkraları uygulanmaz.

c) Tutukluluk kararına itiraz edilen sulh ceza hakimliği veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok on gün içinde, itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir.

ç) Tahliye talepleri en geç otuzar günlük sürelerle tutukluluğun incelenmesi ile birlikte dosya üzerinden karara bağlanır.

d) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle arama yapılabilir.

e) Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan bir kişi bulundurulur.

f) Askeri mahallerde hakim kararıyla veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle, Cumhuriyet savcısının katılımı olmaksızın, adli kolluk görevlileri tarafından arama ve elkoyma yapılabilir.

g) Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin belge veya kâğıtları adli kolluk görevlileri tarafından da incelenebilir.

ğ) Şüpheli veya sanık ile 5271 sayılı Kanunun 45 inci ve 46 ncı maddelerine göre tanıklıktan çekinebilecek kişiler arasındaki mektup ve belgelere, bu kişilerin nezdinde bulunsa bile elkonulabilir.

h) Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, beş gün içinde görevli hakim onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar.

ı) 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesi uyarınca yapılacak elkoymaya, maddenin birinci fıkrasında belirtilen rapor alınmadan, sulh ceza hakimliğince karar verilebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da elkoymaya karar verebilir. Hakim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, beş gün içinde görevli hakim onayına sunulur. Hakim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar.

i) Avukat bürolarında hakim kararıyla veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle, Cumhuriyet savcısının katılımı olmaksızın, adli kolluk görevlileri tarafından arama ve elkoyma yapılabilir. Arama ve elkoyma işlemi sırasında baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat hazır bulundurulur; ancak, 5271 sayılı Kanunun 130 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanmaz.

j) 5271 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi uyarınca bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde yapılacak arama, kopyalama ve elkoyma işlemlerine, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da karar verilebilir. Bu karar, beş gün içinde görevli hakim onayına sunulur. Hakim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. Kopyalama ve yedekleme işleminin uzun sürecek olması halinde bu araç ve gereçlere elkonulabilir. İşlemlerin tamamlanması üzerine elkonulan cihazlar gecikme olmaksızın iade edilir.

k) 5271 sayılı Kanununun 135 inci, 139 uncu ve 140 mcı maddeleri uyarınca yapılacak olan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerine hakim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısı, kararını beş gün içinde görevli hakim onayına sunar. Hakim, kararını beş gün içinde açıklar; aksi halde tedbirler kendiliğinden kalkar.

l) Müdafinin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının kararıyla kısıtlanabilir.

m) Gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının kararıyla beş gün süreyle kısıtlanabilir. Bu zaman zarfında ifade alınamaz.

n) Yürütülen soruşturmalarda Cumhuriyet savcısı bir soruşturma işlemine gerek görmesi halinde soruşturmanın yapıldığı yer sulh ceza hakiminden de karar alabilir.

o) Cumhuriyet başsavcılıkları, soruşturmanın gerekli kılması halinde yargı çevresi içindeki mülki idare amirliklerinden bina, araç, gereç ve personel talebinde bulunabilir.

ö) Bu maddede sayılan suçlarla ilgili olarak, alman bilgilerin doğruluğunun araştırılması bakımından zorunlu görülen hallerde, tutuklu veya hükümlüler yetkili Cumhuriyet savcısının talebi ve sulh ceza hakimliğinin kararı ile geçici sürelerle ceza infaz kurumundan alınabilirler.

Yürütmenin durdurulması

MADDE 38- (1) Olağanüstü hal süresince yayımlanan kanun hükmünde kararnameler kapsamında alman kararlar ve yapılan işlemler nedeniyle açılan davalarda yürütmenin durdurulmasına karar verilemez.

668 S. KHK ile ilgili TBB BİLGİ NOTU

1. 668 sayılı KHK’da soruşturma ve kovuşturma işlemlerine ilişkin hususlar 3. maddede düzenlenmiştir.

2. Aşağıda açıklanan düzenlemeler, olağanüstü halin devamı süresince geçerlidir.

3. Bu düzenlemelerin uygulanacağı suçlar şunlardır:

a. TCK, İkinci Kitap, 4. Kısım, 4-5-6-7. bölümlerinde tanımlanan suçlar (TCK madde 302 ila madde 339)

b. Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar:

i. TMK madde 3’te TCK’ya gönderme yapılarak sayılan terör suçları

ii. TMK madde 4’te TCK’ya ve diğer kanunlara atıf yapılarak sayılan suçların TMK madde 1’de tanımlanan terör amacıyla işlenmiş olanları

c. Toplu işlenen suçlar:

- i. CMK madde 2/1-k (aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçlar)

4. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da yakalama emri düzenlenebilir. Hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen yakalama emri üzerine yakalanan şüpheli hakkında verilen gözaltı süresi otuz günü geçemez. (KHK madde 3/1-a)

5. Hakkında yürütülen soruşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurtçin- de saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle Cumhuriyet savcılığı tarafın- dan kendisine ulaşılamayan şüpheliye de kaçak denir. Bu kişiler hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun “*kaçığın tanımı*” başlıklı 247 nci ve “*zorlama amaçlı el koyma ve teminat belgesi*” başlıklı 248 inci maddelerinin ikinci fıkraları uygulanmaz. (KHK madde 3/1-b)

6. Tutukluluk kararma itiraz edilen sulh ceza hâkimliği veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok on gün içinde, itirazı incelemeye yet- kili olan mercie gönderir. (KHK madde 3/1-c)

7. Tahliye talepleri en geç otuzar günlük sürelerle tutukluluğun incelenmesi ile birlikte dosya üzerinden karara bağlanır. (KHK madde 3/1-ç)

8. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle arama yapılabilir. (KHK madde 3/1-d)

9. Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan bir kişi bulundurulur. (KHK madde 3/1-e)

10. Askerî mahallerde hâkim kararıyla veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle, Cumhuriyet savcısının katılımı olmaksızın, adli kolluk görevlileri tarafından arama ve elkoyma yapılabilir. (KHK madde 3/1-f)

11. Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin belge veya kâğıtları adli kolluk görevli- leri tarafından da incelenebilir. (KHK madde 3/1-g)

12. Şüpheli veya sanık ile 5271 sayılı Kanunun 45 inci ve 46 ncı maddelerine göre tanık- lıktan çekinebilecek kimseler arasındaki mektup ve belgelere, bu kimselerin nezdinde bulunsa bile el konulabilir. (KHK madde 3/1-ğ)

Şüpheli veya sanığın nişanlısı, evlilik bağı kalmasa bile eşi, şüpheli veya sanığın kan hı- sımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyu şüpheli veya sanığın üçüncü derece dahil kan veya ikinci derece dahil kayın hısımları, şüpheli veya sanıkla araların- da evlâtlık bağı bulunanlar ya da Avukatları, hekimleri, diş hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, mali

işlerde görevlendirilmiş müşavirleri ve noterlerin şüpheli ve sanıklarla aralarındaki yazışmalara anılan kimseler nezdinde olsa dahi el konulabilecektir.

13. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. (KHK madde 3/1-h)

14. 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesi uyarınca yapılacak elkoymaya, maddenin birinci fıkrasında belirtilen rapor alınmadan, sulh ceza hâkimliğince karar verilebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da elkoymaya karar verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. (KHK madde 3/1-ı)

Sözü edilen rapor ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, alınan suçtan elde edilen değere ilişkin üç ay içinde hazırlanan rapordur. Olağanüstü hal süresi boyunca alınmasına gerek kalmadan el koyma tedbiri uygulanabilecektir.

15. Avukat bürolarında hâkim kararıyla veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle, Cumhuriyet savcısının katılımı olmaksızın, adli kolluk görevlileri tarafından arama ve elkoyma yapılabilir. Arama ve elkoyma işlemi sırasında baro başkam veya onu temsil eden bir avukat hazır bulundurulur; ancak, 5271 sayılı Kanunun 130 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanmaz. (KHK madde 3/1-i)

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca avukat bürolarının ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde aranması zorunluluğu olağanüstü hal süresince askıya alınmıştır. Yine 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Avukat bürolarında arama, elkoyma ve postada elkoyma" başlıklı 130. maddesinde yer alan arama sonucu elkonulmasına karar verilen belgelere ilişkin -postada el koyma da dahil olmak üzere- özel düzenlemeler de bu süre zarfında uygulanmayacaktır.

16. 5271 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi uyarınca bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde yapılacak arama, kopyalama ve elkoyma işlemlerine, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da karar verilebilir. Bu karar, beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren on gün içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. Kopyalama ve yedekleme işleminin uzun süreceği olması halinde bu araç ve gereçlere el konulabilir. İşlemlerin tamamlanması üzerine elkonulan cihazlar gecikme olmaksızın iade edilir. (KHK madde 3/1-j)

17. 5271 sayılı Kanunun 135 inci, 139 uncu ve 140 inci maddeleri uyarınca yapılacak olan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerine hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısı, kararını beş gün içinde görevli hâkimin onayına sunar. Hâkim, kararını beş gün içinde açıklar; aksi halde tedbirler kendiliğinden kalkar. (KHK madde 3/1-k)

Ceza Muhakemesi Kanununa göre ağır ceza mahkemesi tarafından oybirliği ile karar verilen anılan tedbirler, olağanüstü hal süresi boyunca hakim yada gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karara bağlanacaktır.

18. Müdafin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının kararıyla kısıtlanabilir. (KHK madde 3/1-l)

Olağanüstü hal süresi boyunca madde 3 de belirttiğimiz suçlara ilişkin soruşturmalarda uygulanacak müdafin dosya inceleme ve örnek alma yetkisinin kısıtlanması olasılığı, Ceza Muhakemesi Kanununun 153. maddesinin 2. fıkrasına göre yalnızca maddede sayılan suçlara ilişkin soruşturmalarda sınırlı olarak ve hakim kararıyla verilebiliyordu.

19. Gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının kararıyla beş gün süreyle kısıtlanabilir. Bu zaman zarfında ifade alınamaz. (KHK madde 3/1-m)

20. Yürütülen soruşturmalarda Cumhuriyet savcısı bir soruşturma işlemine gerek görmesi halinde soruşturmanın yapıldığı yer sulh ceza hâkiminden de karar alabilir. (KHK madde 3/1-n)

21. Cumhuriyet başsavcılıkları, soruşturmanın gerekli kılması halinde yargı çevresi içindeki mülki idare amirliklerinden bina, araç, gereç ve personel talebinde bulunabilir. (KHK madde 3/1-o)

22. Bu maddede sayılan suçlarla ilgili olarak, alınan bilgilerin doğruluğunun araştırılması bakımından zorunlu görülen hallerde, tutuklu veya hükümlüler yetkili Cumhuriyet savcısının talebi ve sulh ceza hâkimliğinin kararı ile geçici sürelerle ceza infaz kurumundan alınabilirler. (KHK madde 3/1-ö)

669 S. KHK

GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

1.OHAL Süresince İflas Erteleme talebinde bulunulamayacaktır

2.görevden uzaklaştırılan kamu görevlileri hakkında ilgili mevzuatında öngörülen soruşturma açma süreleri olağanüstü hal süresince uygulanmaz.669 sayılı Kanun Hükmünde Kararname-nin 105 inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Açılmış olan davalarda yargılama giderleri ve vekalet ücretlerine hükmolunmaz, hükmolu-nanlar tahsil edilmez."

669 S KHK İLGİLİ HÜKÜMLER

Kamu görevlilerine ilişkin tedbirler

MADDE 3-(1) 15/7/2016 tarihinden sonra milli güvenlik gerekçesiyle görevden uzaklaştırılan kamu görevlileri hakkında ilgili mevzuatında öngörülen soruşturma açma süreleri olağanüstü hal süresince uygulanmaz.

İflas erteleme

MADDE 4- (1) Olağanüstü halin devamı süresince, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 179 uncu maddesi uyarınca sermaye şirketleri ile kooperatifler tarafından iflasın ertelenmesi talebinde bulunulamaz; bu yönde yapılan talepler mahkemelerce reddedi-lir.

675 S KHK

GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

1. FETÖ Bağlantılı olduğu için kapatılan kurumlara kredi vs veren bankaların bu işlemleri yapan personelinin cezai sorumluluğu kaldırılmıştır
2. FETÖ Bağlantılı kişi ve kurumların yüzde 50 den az hissesinin bulunduğu şirketlerde bu paylar için olmak kaydı ile kayyım atanacaktır.
3. FETÖ bağlantılı kurumlara atanan kayyımlar, kamu borçlarından dolayı şahsen sorumlu tutulamaz
4. FETÖ Bağlantılı olup da kapatılan kurumların, 01.01.2014 tarihinden sonraki devir işlemleri muvazalı sayılarak iptal edilmiştir.
5. 15.07.2016 tarihinden sonra açığa alınanlar için süre sınırlaması OHAL boyunca uygulanmayacaktır
6. OHAL uygulamasında kapatılan kurumlar aleyhine 17.08.2016 tarihinden önce açılan davalar ilebu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen davalarda mahkemelerce, 15/8/2016 tarihli ve 670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca dava şartı yokluğu nedeniyle red kararı verilir. Bu kararlar duruşma günü beklenmeksizin dosya üzerinden kesin olarak verilir ve davacılara resen tebliğ edilir. Tarafların yaptığı yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.
7. Aynı kapsamda 17/8/2016 tarihinden önce başlatılan icra ve iflas takipleri ile bu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen takipler hakkında icra müdürlüklerince, 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca düşme kararı verilir. Bu kararlar dosya üzerinden kesin olarak verilir ve takip alacaklısına resen tebliğ edilir. Tarafların yaptığı takip giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.
8. Aynı kapsamda kapatılma ya da resen terkin üzerine Maliye Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü aleyhine 17/8/2016 tarihi dâhil bu tarihten sonra açılan davalar ile icra ve iflas takipleri hakkında 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi gereğince dava veya takip şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine veya takibin düşmesine karar verilir.
9. 6 ve 7. Maddelerde saydığımız durumlar uyarınca verilen kararlarda davacı veya alacaklının 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinde belirtilen usule uygun olarak ilgili idari makama, tebliğ tarihinden itibaren otuz günlük hak düşürücü süre içinde başvurabileceği belirtilir. İdari başvuru üzerine idari merci tarafından verilecek karar aleyhine idari yargıda dava açılabilir. İdari yargının verdiği karar kesin olup, uyuşmazlık adli yargıda hiçbir şekilde dava konusu yapılamaz.

675 S KHK İLGİLİ HÜKÜMLER

Banka ve finans işlemlerinde cezai sorumluluk

MADDE 8- (1) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameleler gereğince kapatılan kurum ve kuruluşlara ve/veya faaliyetleri sonlandırılarak ticari sicil kayıtları resen terkin edilen şirketlere veya işlem tarihi itibarıyla FETÖ/PDY terör örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olduğunun değerlendirildiğine dair Maliye Bakanlığı tarafından hakkında bildirimde bulunmayan gerçek ve tüzel kişilere, ilgili mevzuatı uyarınca sağlanan fon, kredi ve benzeri finansal hizmetlerden dolayı banka ve finans kuruluşları ile çalışanlarına cezai sorumluluk yüklenemez. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

Kayım atanması

MADDE 9- (1) FETÖ/PDY terör örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olan gerçek ve tüzel kişilerin yüzde elliden daha az ortaklık payı olduğu şirketlerde, bu payların yönetimi ve temsili amacıyla 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca yetkili hâkim veya mahkeme tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kayyım olarak atanır.

Atanan kayyım ve yöneticilerin sorumluluğu

MADDE 11- (1) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara aidiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı nedeniyle kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ve şirketlere atanan kayyımlar ile mevzuatı gereği ilgili kurumlar tarafından görevlendirilen yöneticiler ve tasfiye memurlarına, atandıkları veya görevlendirildikleri kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ve şirketlerin doğmuş veya doğacak kamu borçları ile Sosyal Güvenlik Kurumu borçlarının, her türlü işçi alacakları ile diğer mevzuattan kaynaklanan borçlarının ödenmemiş olması nedeniyle şahsi sorumluluk yüklenemez. Ayrıca, bu kişiler hakkında 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 35 inci ve mükerrer 35 inci maddeleri ile 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 10 uncu maddesi hükümleri uygulanmaz.

Muvazaalı devir işlemleri

MADDE 12- (1) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameleler gereğince kapatılan özel öğretim kurum ve kuruluşları ile özel öğrenci yurtları ve pansiyonlarının faaliyetlerinin sürdürüldüğü dönemde üzerlerinde buldukları, mülkiyeti kapatılanların sahibi gerçek veya tüzel kişilere ait taşınmazlardan 1/1/2014 tarihi ile bahse konu yerlerin kapatılma tarihleri arasında üçüncü kişilere devri yapılmış olan ve üzerinde kapatılanlar tarafından aynı faaliyete kapatılma tarihi itibarıyla devam edilen taşınmazların devir işlemleri muvazaalı kabul edilir ve tapuda ilgisine göre Hazine veya Vakıflar Genel Müdürlüğü adına her türlü kısıtlama ve taşınmaz yükünden ari olarak resen tescil edilir.

Soruşturma süreleri

MADDE 13- (1) 15/7/2016 tarihinden 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla olağanüstü halin ilan edilmesine kadar geçen süre zarfında ve olağanüstü halin devam ettiği süre içinde görevden uzaklaştırılanlar hakkında ilgili mevzuatta bu tedbir için öngörülen süre sınırlaması, olağanüstü hal süresince uygulanmaz.

Dava ve takip usulü

MADDE 16- (1) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler aleyhine 17/8/2016 tarihinden önce açılan davalar ile bu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen davalarda mahkemelerce, 15/8/2016 tarihli ve 670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca dava şartı yokluğu nedeniyle red kararı verilir. Bu kararlar duruşma günü beklenmeksizin dosya üzerinden kesin olarak verilir ve davacılara resen tebliğ edilir.Tarafların yaptığı yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.

(2) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler aleyhine 17/8/2016 tarihinden önce başlatılan icra ve iflas takipleri ile bu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen takipler hakkında icra müdürlüklerince, 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca düşme kararı verilir. Bu kararlar dosya üzerinden kesin olarak verilir ve takip alacaklısına resen tebliğ edilir.Tarafların yaptığı takip giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.

(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler veya kapatılma ya da resen terkin üzerine Maliye Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü aleyhine 17/8/2016 tarihi dahil bu tarihten sonra açılan davalar ile icra ve iflas takipleri hakkında 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi gereğince dava veya takip şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine veya takibin düşmesine karar verilir.

(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca verilen kararlarda davacı veya alacaklının 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinde belirtilen usule uygun olarak ilgili idari makama, tebliğ tarihinden itibaren otuz günlük hak düşürücü süre içinde başvurabileceği belirtilir. İdari başvuru üzerine idari merci tarafından verilecek karar aleyhine idari yargıda dava açılabilir. İdari yargının verdiği karar kesin olup, uyuşmazlık adli yargıda hiçbir şekilde dava konusu yapılamaz.

676 S KHK

GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

CMK’da yapılan değişikliklerle:

1. Örgüt suçlarında kovuşturmada en çok üç (3) avukat hazır bulunabilir şeklinde sınırlama getirilmiştir.

CMK’nın önceki hali şu şekilde idi	<u>Maddenin Yeni Hali Şöyle Olmuştur:</u>
Şüphelinin veya sanığın müdafii seçimi Madde 149 – (1) Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafii seçebilir.	Madde 149 – (1) Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafii seçebilir.
(2) Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç avukat hazır bulunabilir.	(2) Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç avukat hazır bulunabilir. Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda, duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir.
(3) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz.	(3) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz.

TCK 220 ve 314. Maddelerinde sayılan sayılan suçlar ve terör suçlarından dolayı avukat hakkında soruşturma açılması (şüpheli olması) veya kovuşturma açılması (sanık olması) halinde, müdafii veya vekil olmaktan yasaklanabilir denilmiştir. **Daha önce sadece kovuşturma açılması (hakkında bir dava açılarak sanık olması) halinde tutuklu veya hükümlünün müdafilik veya vekilliğini üstlenmekten yasaklanabiliyordu.**

Burada KHK’nin lafzından o dosyaya ve o tutuklu veya hükümlünün müdafilik veya vekilliğine has olarak bir yasaklama değil ; suça ilişkin umum bir yasak getirme ile karşı karşıya kaldığımız sonucuna varılmaktadır.

Ancak KHK ile değişiklik yapılan CMK md.151/4’te “Müdafilik görevinden yasaklama kararı avukat hakkındaki soruşturma veya, kovuşturma konusu suçla sınırlı olmak üzere, bir yıl süre ile verilebilir”denilmekle bu yasaklamanın meslekten yasaklama olmadığı ve soruşturma süresince uzayıp gidecek süresiz bir yasaklama mahiyetinde bulunmadığı anlaşılmaktadır.1 yıllık süre 2 sefer 6 şar aylık uzatmalarla 2 yıla çıkabilecektir.

CMK'nın önceki hali şu şekilde idi	<u>Maddenin Yeni Hali Söyle Olmuştur</u>
<p>Müdafî görevini yerine getirmediğinde yapılacak işlem ve müdafîlik görevinden yasaklanma</p> <p>Madde 151 – (1) 150 nci madde hükmüne göre görevlendirilen müdafî, duruşmada hazır bulunmaz veya vakitsiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa, hâkim veya mahkeme derhâl başka bir müdafî görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapar. Bu durumda mahkeme oturuma ara verebileceği gibi oturumun ertelenmesine de karar verebilir.</p>	<p>Müdafî görevini yerine getirmediğinde yapılacak işlem ve müdafîlik görevinden yasaklanma</p> <p>Madde 151 – (1) 150 nci madde hükmüne göre görevlendirilen müdafî, duruşmada hazır bulunmaz veya vakitsiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa, hâkim veya mahkeme derhâl başka bir müdafî görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapar. Bu durumda mahkeme oturuma ara verebileceği gibi oturumun ertelenmesine de karar verebilir.</p>
<p>(2) Eğer yeni müdafî savunmasını hazırlamak için yeterli zaman olmadığını açıklarsa oturum ertelenir.</p>	<p>(2) Eğer yeni müdafî savunmasını hazırlamak için yeterli zaman olmadığını açıklarsa oturum ertelenir.</p>
<p>(3) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) 149 uncu maddeye göre seçilen veya 150 nci maddeye göre görevlendirilen ve Türk Ceza Kanununun 220 ve 314 üncü maddesinde sayılan suçlar ile terör suçlarından tutuklu ve hükümlü olanların müdafîlik veya vekillik görevini üstlenen avukat, hakkında bu fıkrada sayılan suçlar nedeniyle kovuşturma açılması halinde tutuklu veya hükümlünün müdafîlik veya vekilliğini üstlenmekten yasaklanabilir.</p>	<p>(3) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) 149 uncu maddeye göre seçilen veya 150 nci maddeye göre görevlendirilen ve Türk Ceza Kanununun 220 ve 314 üncü maddesinde sayılan suçlar ile terör suçlarından şüpheli, sanık veya hükümlü olanların müdafîlik veya vekillik görevini üstlenen avukat, hakkında bu fıkrada sayılan suçlar nedeniyle soruşturma ya da kovuşturma bulunması halinde müdafîlik veya vekillik görevini üstlenmekten yasaklanabilir.</p>
<p>(4) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) Cumhuriyet savcısının yasaklamaya ilişkin talebi hakkında, müdafî veya vekil hakkında açılan kovuşturmanın yapıldığı mahkeme tarafından gecikmeksizin karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz edilebilir. İtiraz sonucunda yasaklama kararının kaldırılması halinde avukat görevini devam ettirir. Müdafîlik görevinden yasaklama kararı, kovuşturma konusu suçla sınırlı olmak üzere, bir yıl</p>	<p>(4) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) Cumhuriyet savcısının yasaklamaya ilişkin talebi hakkında, hâkim veya mahkeme tarafından gecikmeksizin karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz edilebilir. İtiraz sonucunda yasaklama kararının kaldırılması halinde avukat görevini devam ettirir. Müdafîlik görevinden yasaklama kararı avukat hakkındaki soruşturma veya, kovuşturma konusu suçla sınırlı olmak üzere, bir yıl süre ile verilebi-</p>

<p>süre ile verilebilir. Ancak, kovuşturmanın niteliği itibariyle bu süreler altı aydan fazla olmamak üzere en fazla iki defa uzatılabilir. Kovuşturma sonunda mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi halinde, kesinleşmesi beklenmeksizin yasaklama kararı kendiliğinden kalkar.</p>	<p>lir. Ancak soruşturma veya, kovuşturmanın niteliği itibariyle bu süreler altı aydan fazla olmamak üzere en fazla iki defa uzatılabilir. Soruşturma sonunda kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi veya kovuşturma sonunda mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi halinde, kesinleşmesi beklenmeksizin yasaklama kararı kendiliğinden kalkar.</p>
<p>(5) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) Görevden yasaklama kararı, tutuklu veya hükümlü ile yeni bir müdafî görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir.</p> <p>(6) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) Müdafî veya vekil görevden yasaklanmış bulunduğu sürece başka davalarla ilgili olsa bile müdafiliğini veya vekilliğini üstlendiği kişiyi ceza infaz kurumunda veya tutukevinde ziyaret edemez.</p>	<p>(5) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) Görevden yasaklama kararı, şüpheli, sanık veya hükümlü ile yeni bir müdafî görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir.</p> <p>(6) (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) Müdafî veya vekil görevden yasaklanmış bulunduğu sürece başka davalarla ilgili olsa bile müdafiliğini veya vekilliğini üstlendiği kişiyi ceza infaz kurumunda veya tutukevinde ziyaret edemez.</p>

2. Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinde ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü (Devletin Güvenliğine karşı suçlar Md 302 vd) , Beşinci (Anayasal Düzene Karşı Suçlar Md309 vd), Altıncı (Milli Savunmaya Karşı Suçlar Md 317 vd) ve Yedinci (Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk Md.326 vd) ve daha çok FETÖ Suçları, Terör Suçları vs. durumunda gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı C.Savcısının istemi ve Hâkim Kararı ile 24 saat süreyle kısıtlanabilecek ancak bu halde ifade alınmayacaktır.

<p>CMK nın önceki hali şu şekilde idi:</p> <p>Müdafî ile görüşme</p> <p>Madde 154 – (1) Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz.</p>	<p><u>Maddenin Yeni Hali Şöyle Olmuştur</u></p> <p>Madde 154 – (1) Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz.</p> <p>(2) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ve Terörle Mücadele Kanunu kap-</p>
--	--

	samına giren suçlar ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçları bakımından gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süreyle kısıtlanabilir; bu zaman zarfında ifade alınamaz.
--	---

Ancak bu madde ile getirilen düzenlemenin 668. S KHK nin Md.3/1-m hükmünü ilga ederek bu KHK ile 5 gün olarak belirlenen görüşme sınırlamasını 24 saate mi düşürdüğü tam olarak anlaşılammıştır. Her halükarda yeni düzenleme olması, doğrudan CMK ilgili maddesini değiştirecek mahiyette bulunması karşısında bundan böyle 5 günlük görüşme kısıtlamasının 24 saate düşürüldüğünü söyleyebiliriz. 668. Sayılı KHK nin ilgili maddesini bir kez daha hatırlayalım:

668 S. KHK Md.3/1-m) Gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının kararıyla beş gün süreyle kısıtlanabilir. Bu zaman zarfında ifade alınamaz.

3. Daha önce taraflardan birisinin tanık veya uzmanın çağırılması talebi olursa, mahkeme reddetse dahi bu kişiler mahkemeye getirildiğinde duruşmada dinlenmek zorundaydı. Yeni düzenleme ile davayı uzatmak maksadı görülürse getirilen tanık veya uzmanlar dinlenmeyecektir.

CMK nın önceki hali şu şekilde idi:	<u>Maddenin Yeni Hali Şöyle Olmuştur</u>
Çağırılması reddedilen tanığın ve uzman kişinin doğrudan mahkemeye getirilmesi	Çağırılması reddedilen tanığın ve uzman kişinin doğrudan mahkemeye getirilmesi
Madde 178 – (1) Mahkeme başkanı veya hâkim, sanığın veya katılanın gösterdiği tanık veya uzman kişinin çağırılması hakkındaki dilekçeyi reddettiğinde, sanık veya katılan o kişileri mahkemeye getirebilir. Bu kişiler duruşmada dinlenir.	Madde 178 – (1) Mahkeme başkanı veya hâkim, sanığın veya katılanın gösterdiği tanık veya uzman kişinin çağırılması hakkındaki dilekçeyi reddettiğinde, sanık veya katılan o kişileri mahkemeye getirebilir. Bu kişiler duruşmada dinlenir. Ancak, davayı uzatmak amacıyla yapılan talepler reddedilir

4. Zorunlu müdafilik halinde müdafinin duruşmada bulunması şarttı; Zorunlu müdafii bulunmadan duruşmaya devam olunamıyor idi. Yeni düzenleme ile müdafinin mazeretsiz (Geçersiz mazeretler de bu kapsamda sayılacak mı? Muhtemelen evet!) olarak duruş-

mayı terk etmesi halinde (Hiç gelmemesi hali de buna dâhil kabul edilebilir mi? Yine muhtemelen evet!) duruşmaya devam edilebilecektir

CMK'nın önceki hali şu şekilde idi:	<u>Maddenin Yeni Hali Söyle Olmuştur</u>
Duruşmada hazır bulunacaklar Madde 188 – (1) Duruşmada, hükme katılacak hâkimler ve Cumhuriyet savcısı ile zabıt kâtibinin ve Kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hâllerde müdafii hazır bulunması şarttır.	Madde 188 – (1) Duruşmada, hükme katılacak hâkimler ve Cumhuriyet savcısı ile zabıt kâtibinin ve Kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hâllerde müdafii hazır bulunması şarttır. Müdafii mazeretsiz olarak duruşmayı terk etmesi halinde duruşmaya devam edilebilir
(2) (Mülga: 18/6/2014 - 6545/103 md.) (3) Bir oturumda bitmeyecek davada, herhangi bir nedenle bulunamayacak üyenin yerine geçmek ve oya katılmak üzere yedek üye bulundurulabilir.	(2) (Mülga: 18/6/2014 - 6545/103 md.) (3) Bir oturumda bitmeyecek davada, herhangi bir nedenle bulunamayacak üyenin yerine geçmek ve oya katılmak üzere yedek üye bulundurulabilir.

5. CİK'nda yapılan değişikliklerle:

A. Hükümlünün avukatı ile yaptığı görüşme sırasında; hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmaya ilişkin olarak kendilerinin tuttıkları kayıtlar incelenemez; hükümlünün avukatı ile yaptığı görüşme dinlenemez ve kayda alınamaz hükmü getirilmiştir.

B. Ancak Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinde ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü (Devletin Güvenliğine karşı suçlar Md 302 vd) , Beşinci (Anayasal Düzene Karşı Suçlar Md309 vd), Altıncı (Milli Savunmaya Karşı Suçlar Md 317 vd) ve Yedinci (Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk Md.326 vd) Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların avukatları ile görüşmeleri C.Başsavcılığının istemi ve İnfaz hakiminin kararı ile üç ay süreyle sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir veya görüşme sırasında görevli hazır bulunabilir. Yine hükümlünün avukata veya avukatın hükümlüye verdiği belge ve aralarında tuttıkları kayıtlara el konulabilir hükmü getirilmiştir.

C. İnfaz hakimi yukarıdaki üç aylık süreyi “müteaddit” defa ve her seferinde üç aya kadar uzatabilecektir!

D. Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinde ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü (Devletin Güvenliğine karşı suçlar Md 302 vd) , Beşinci (Anayasal Düzene Karşı Suçlar Md309 vd), Altıncı (Milli Savunmaya Karşı Suçlar Md 317 vd) ve Yedinci (Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk Md.326 vd) Bölümlerinde

tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların avukatları ile görüşmelerinin toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve tâlimatverildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edilmesi hâlinde görüşmeye son verilerek bu durum tutanaga bağlanır. Bu durumda hükümlünün avukatı ile görüşmesi **infaz hakimince 6 ay süresince yasaklanabilir**. Sonrasında barodan yeni bir avukat istenir.

5275 S CİK'in önceki hali şu şekilde idi	<u>Maddenin Yeni Hali Şöyle Olmuştur</u>
<p>Avukat ve noterle görüşme hakkı</p> <p>MADDE 59.- (1) Hükümlü, avukatlık mesleğinin icrası çerçevesinde avukatları ile vekâletnamesi olmaksızın en çok üç kez görüşme hakkına sahiptir.</p> <p>(2) Avukat ve noter ile görüşme, meslek kimliklerinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde yapılır.</p> <p>(3) Avukatlar, vekâletnameleri olsa da aynı anda birden fazla hükümlü ile görüşme yapamazlar.</p>	<p>Avukat ve noterle görüşme hakkı</p> <p>MADDE 59.- (1) Hükümlü, avukatlık mesleğinin icrası çerçevesinde avukatları ile vekâletnamesi olmaksızın en çok üç kez görüşme hakkına sahiptir.</p> <p>(2) Avukat ve noter ile görüşme, meslek kimliklerinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde yapılır.</p> <p>(3) Avukatlar, vekâletnameleri olsa da aynı anda birden fazla hükümlü ile görüşme yapamazlar.</p>
<p>(4) (Değişik: 25/5/2005-5351/5 md.) Avukatların savunmaya ilişkin belgeleri, dosyaları ve müvekkilleri ile yaptıkları konuşmaların kayıtları incelemeye tâbi tutulamaz. Ancak, 5237 sayılı Kanunun 220 nci, İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü ve Beşinci Bölümlerinde yer alan suçlardan mahkûm olan hükümlülerin avukatları ile ilişkisi; konusu suç teşkil eden fiilleri işlediğine, infaz kurumunun güvenliğini tehlikeye düşürdüğüne, terör örgütü veya diğer</p>	<p>(4) Görüşme sırasında; hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmaya ilişkin olarak kendilerinin tuttukları kayıtlar incelenemez; hükümlünün avukatı ile yaptığı görüşme dinlenemez ve kayda alınamaz.</p> <p>(5) Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinde ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Te-</p>

suçörgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı haberleşmelerine aracılık ettiğine ilişkin bulgu veya belge elde edilmesi halinde, Cumhuriyet Başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla, bir görevli görüşmede hazır bulundurulabileceği gibi bu kişilerin avukatlarına verdiği veya avukatlarınca bu kişilere verilen belgeler infaz hâkimince incelenebilir. İnfaz hâkimi belgenin kısmen veya tamamen verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu karara karşı ilgililer, 4675 sayılı Kanuna göre itiraz edebilirler.

(5) (Ek ibare: 25/5/2005-5351/5 md.) Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve karşılıklılık esasına uygun olmak koşuluyla, Yabancıülkelerde haklarında soruşturma veya kovuşturma yapılmakta olan, yabancıülke veya uluslararası yargı mercilerinde dava açmak isteyen, leh veya aleyhine açılmış davası olan Türk vatandaşı veya yabancı uyruklu hükümlülerle yabancı uyruklu avukatları, bu soruşturma ve kovuşturma, açılacak veya açılmış davalarla sınırlı olmak ve vekâletname sunmak koşuluyla görüşebilirler. Vekâletnamesi olmayan yabancı uyruklu avukatlar, hükümlü ile Türkiye barolarına kayıtlı bir avukatla birlikte görüşme yapabilirler

rörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların avukatları ile görüşmelerinde, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve tâlimatverildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edilmesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla, üç ay süreyle; görüşmeler teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir, hükümlü ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli görüşmede hazır bulundurulabilir, hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tuttukları kayıtlara elkonulabilir veya görüşmelerin gün ve saatleri sınırlandırılabilir.

(6) İnfaz hakimliği hükümlünün; kurallara uyumunu, toplum veya ceza infaz kurumu bakımından arz ettiği tehlikeyi ve rehabilitasyon çalışmalarındaki gelişimini değerlendirerek, kararda belirttiği süreyi üç aydan fazla olmamak üzere müteaddit defa uzatabileceği gibi kısaltılmasına veya sonlandırılmasına da karar verebilir.

(7) Beşinci fıkra kapsamına giren hükümlünün yaptığı görüşmenin, aynı fıkroda belirtilen amaca yönelik yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce taraflar bu hususta uyarılır.

(8) Hükümlü hakkında, yedinci fıkra uyarınca tutanak tutulması hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemiyle hükümlünün

	<p>avukatlarıyla görüşmesi infaz hâkimince altı ay süreyle yasaklanabilir. Yasaklama kararı, hükümlüye ve yeni bir avukat görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir. Cumhuriyet başsavcılığı baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesini baro başkanlığından isteyebilir. Bu fıkra hükmüne göre görevlendirilen avukata, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 13 üncü maddesine göre ücret ödenir.</p> <p>(9) İnfaz hâkimi tarafından bu madde uyarınca verilen kararlara karşı 4675 sayılı Kanuna göre itiraz edilebilir.</p> <p>(10) Bu madde hükümleri 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasına göre yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler ile beşinci fıkradaki suçlardan hükümlü olup, başka bir suçtan dolayı şüpheli veya sanık sıfatıyla avukatıyla görüşen hükümlüler hakkında da uygulanır.</p> <p>(11) Tutuklular hakkında bu madde hükümlerine göre karar vermeye soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimi, kovuşturma aşamasında mahkeme yetkilidir.”</p>
--	--

676 S KHK İLGİLİ HÜKÜMLER

MADDE 1- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 149 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda, duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir.”

MADDE 2- 5271 sayılı Kanunun 151 inci maddesinin;

a) Üçüncü fıkrasında yer alan “tutuklu ve” ibaresi “şüpheli, sanık veya” şeklinde, “kovuşturma açılması halinde tutuklu veya hükümlünün müdafilik veya vekilliğini” ibaresi

“soruşturma ya da kovuşturma bulunması halinde müdafilik veya vekillik görevini” şeklinde değiştirilmiştir.

b) Dördüncü fıkrasında yer alan “müdafî veya vekil hakkında açılan kovuşturmanın yapıldığı” ibaresi “hâkim veya” şeklinde, “Kovuşturma sonunda” ibaresi “Soruşturma sonunda kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi veya kovuşturma sonunda” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya “Müdafilik görevinden yasaklama kararı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “avukat hakkındaki soruşturma veya” ibaresi ve “Ancak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma veya” ibaresi eklenmiştir.

c) Beşinci fıkrasında yer alan “tutuklu” ibaresi “şüpheli, sanık” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 5271 sayılı Kanunun 154 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ve Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçları bakımından gözetimdeki şüphelinin müdafî ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süreyle kısıtlanabilir; bu zaman zarfında ifade alınamaz.”

MADDE 4- 5271 sayılı Kanunun 178 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, davayı uzatmak amacıyla yapılan talepler reddedilir.”

MADDE 5- 5271 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Müdafîin mazeretsiz olarak duruşmayı terk etmesi halinde duruşmaya devam edilebilir.”

MADDE 6- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(4) Görüşme sırasında; hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmaya ilişkin olarak kendilerinin tuttukları kayıtlar incelenemez; hükümlünün avukatı ile yaptığı görüşme dinlenemez ve kayda alınamaz.

(5) Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinde ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların avukatları ile görüşmelerinde, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve tâlimatverildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edilmesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz

hâkiminin kararıyla, üç ay süreyle; görüşmeler teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir, hükümlü ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli görüşmede hazır bulundurulabilir, hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tuttukları kayıtlara elkonulabilir veya görüşmelerin gün ve saatleri sınırlandırılabilir.

(6) İnfaz hakimliği hükümlünün; kurallara uyumunu, toplum veya ceza infaz kurumu bakımından arz ettiği tehlikeyi ve rehabilitasyon çalışmalarındaki gelişimini değerlendirerek, kararda belirttiği süreyi üç aydan fazla olmamak üzere müteaddit defa uzatabileceği gibi kısaltılmasına veya sonlandırılmasına da karar verebilir.

(7) Beşinci fıkra kapsamına giren hükümlünün yaptığı görüşmenin, aynı fıkroda belirtilen amaca yönelik yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce taraflar bu hususta uyarılır.

(8) Hükümlü hakkında, yedinci fıkra uyarınca tutanak tutulması hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemiyle hükümlünün avukatlarıyla görüşmesi infaz hâkimince altı ay süreyle yasaklanabilir. Yasaklama kararı, hükümlüye ve yeni bir avukat görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir. Cumhuriyet başsavcılığı baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesini baro başkanlığından isteyebilir. Bu fıkra hükmüne göre görevlendirilen avukata, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun 13 üncü maddesine göre ücret ödenir.

(9) İnfaz hâkimi tarafından bu madde uyarınca verilen kararlara karşı 4675 sayılı Kanuna göre itiraz edilebilir.

(10) Bu madde hükümleri 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasına göre yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler ile beşinci fıkradaki suçlardan hükümlü olup, başka bir suçtan dolayı şüpheli veya sanık sıfatıyla avukatıyla görüşen hükümlüler hakkında da uygulanır.

(11) Tutuklular hakkında bu madde hükümlerine göre karar vermeye soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimi, kovuşturma aşamasında mahkeme yetkilidir.”

676 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile personele yönelik önemli değişiklikler getirilmiştir.

1- Memuriyete girişte yeni dönem başladı

Kamu kurumlarının KPSS (B) grubu veya KPSS (A) grubu kadrolarına atama yapılmadan önce atamaya esas belgeler arasında adli sicil kaydına ilişkin yazılı beyanı alınmaktaydı. 676 sayılı KHK ile getirilen düzenleme ile 657 sayılı Kanun'un genel ve özel şartları düzenleyen 48'inci maddesinde “Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak” şartına yer verilmiştir.

Bu düzenleme ile güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmadan sınavı kazanan adaylar veya kamu kurumlarına yerleştirilenler hakkında güvenlik soruşturması neticesi alın-

madan atama yapılması mümkün değildir. Adayları uzun ve sabırlı bir bekleme sürecinin beklediğini söyleyebiliriz.

2- Terör Örgütü İle İlişkilendirilenler memuriyetten çıkarılacak

657 sayılı Kanun'un disiplin cezalarını düzenleyen 125'inci maddesinin devlet memurluğundan çıkarma cezasını düzenleyen (E) fıkrasına; “1) Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak” ifadesi eklenmiştir.

Bu düzenleme ile terör eylemlerine doğrudan veya dolaylı olarak bulaşanlar yüksek disiplin kurulunca memuriyetten kolayca çıkarılabilecektir. Ancak, Disiplin Kurulları Ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönetmelik değişmediği sürece büyükşehir belediyelerinde bu iş çok zordur.

3- Sağlık Bakanlığı'nda istihdam edilecek sözleşmeli personele sözlü sınav getirildi

Sözleşmeli öğretmenlik için yapılan düzenlemeye benzer düzenlemeler aynen Sağlık Bakanlığı'nda da sağlık personeli için uygulanacaktır. Bu düzenleme ile sözleşmeli öğretmenlik için getirilen mantığın yaygınlaşacağını iddia edebiliriz.

Buna göre, Sağlık Bakanlığı'nda Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı kapsamında yer alan unvanlarla vize edilmiş pozisyonlarda sözleşmeli personel istihdam edebilecektir.

Bu kapsamdaki sözleşmeli sağlık personeli Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) sonucuna göre Bakanlık ve bağlı kuruluşlarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanlığı tarafından yapılacak yerleştirme ile atanabileceği gibi pozisyon ve ihtiyaç durumuna göre KPSS puanı esas alınarak Bakanlık tarafından yapılacak sözlü sınavla da atama yapılabilecektir.

Bu madde uyarınca atanan sözleşmeli sağlık personeli dört yıl süreyle başka bir yere atanamayacaktır. Aile birliği mazeretine bağlı yer değiştirmelerde bu madde uyarınca istihdam edilen personelin eşi bu personele tabidir.

Ancak sözleşmeli sağlık personelinin bulunduğu ilde bir yıl görev yapması ve vizeli pozisyon bulunması durumunda; eşlerin her ikisinin de Bakanlık ve bağlı kuruluşlarında sözleşmeli veya eşlerden birinin sözleşmeli, diğerinin Bakanlık ve bağlı kuruluşlarında veya diğer bir kamu kurum veya kuruluşunda kadrolu statüde istihdam ediliyor olması halinde hizmet ihtiyacının daha fazla olduğu yere atamaları yapılabilecektir.

4- Maarif Vakfı'na kamu personeli görevlendirilebilecek

Kamu kurumlarında istihdam edilen devlet memurları ile öğretim elemanlarından gerekli nitelikleri taşıyanlar, Türkiye Maarif Vakfı'nın talebi ve kendilerinin isteği üzerine kurumlarınca belirli sürelerle görevlendirilebilecektir. Bu personel hem aylıklı izinli olarak hem de aylıksız izinli olarak görevlendirilebilmektedir.

5- Rektör atama yöntemi değiştirildi

Yeni düzenlemeye göre, devlet üniversitelerinde rektör Yükseköğretim Kurulu tarafından önerilecek, profesör olarak en az üç yıl görev yapmış üç aday arasından Cumhurbaşkanı'nca atanacaktır. Bir aylık sürede önerilenlerden birisinin atanmaması ve Yükseköğretim Kurulu tarafından, iki hafta içinde yeni adaylar gösterilmemesi halinde Cumhurbaşkanı'nca doğrudan atama yapılacaktır.

Atanan rektörün görev süresi 4 yıl olup, süresi sona erenler aynı yöntemle yeniden atanabileceklerdir. Ancak aynı devlet üniversitesinde iki dönemden fazla rektörlük yapılamayacaktır. Vakıflarca kurulan üniversitelerde ise rektör, mütevelli heyetinin Yükseköğretim Kurulu'na teklifi ve Yükseköğretim Kurulu'nun olumlu görüşü üzerine Cumhurbaşkanı tarafından atanacaktır.

6- 30/06/2017 tarihine kadar uzman erbaşlar İnfaz ve Koruma Memuru olabilecek

Uzman Erbaş Kanunu'na tabi olarak en az iki yıl süreyle uzman erbaş statüsünde çalıştıktan sonra 20/10/2016 tarihine kadar kendi istekleriyle sözleşmelerini feshetmiş olup, sözlü sınavın son başvuru tarihi itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olanlardan, yaş ve merkezi sınav şartı hariç İnfaz ve koruma memuru olarak istihdam edilebilmek için öngörülen şartları taşıyanlar, 30/6/2017 tarihine kadar Bakanlıkça ya da Bakanlıkça belirlenecek adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarınca yapılacak sözlü sınav sonuçlarına göre 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası uyarınca İnfaz ve Koruma Memuru unvanlı vize edilmiş pozisyonlarda sözleşmeli personel olarak istihdam edilebilecekler.

7- Lise mezunlarına KPSS aranmaksızın özel hareketçi olma imkanı

Yapılan düzenlemeye göre, özel hareket birimlerinde istihdam edilmek üzere, yirmi sekiz yaşından gün almamış olmak kaydıyla, en az lise veya dengi okul mezunları, Kamu Personel Seçme Sınavı şartı aranmaksızın, fiziki yeterlilik ve mülakat sınavları ile polis meslek eğitim merkezlerine alınabileceklerdir.

8- MSB'deki memurlar başka kurumlara gönderilebilecekler

Yapılan düzenlemeye göre, Milli Savunma Bakanlığı fiili kadrosuna dahil 657 sayılı Kanun'a tabi personelden Bakanlığın özelliği ve hizmetin gerekli kıldığı şart ve vasıflar göz önüne alınarak Bakanlığa intibak edemedikleri üstlerinde teklif edilenlerden Bakanlıkta oluşturulacak komisyona yaptırılacak tahkikat sonucuna göre Milli Savunma Bakanı'nca uygun görülenler, genel hükümlere göre merkezi yönetim bütçe kanununda öngörülen atama sınırlamalarına tabi olmadan Başbakanlık aracılığıyla başka bir kurum veya kuruluşa naklen atanabilecekler.